

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 216 din data de 04.03.2020

Dosar nr: 433/2019

Petiția nr: 3459/19.06.2019

Petentă:

Reclamate: Banca Comercială Română S.A., Banca Comercială Română S.A. Agenția Ion Mihalache

Obiect: petenta reclamă faptul că i-a fost refuzată acordarea unui credit de nevoi personale, fără coplătitori, deoarece se afla în concediu de creștere a copilului

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentei

1.

I. 2. Numele și domiciliul părților reclamate

2. Banca Comercială Română S.A., loc. București, Calea Victoriei nr. 15, sector 3

3. Banca Comercială Română S.A. Agenția Ion Mihalache, loc. București, b-dul Ion Mihalache nr. 106, bl. 84, parter, sector 1

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petenta reclamă faptul că i-a fost refuzată acordarea unui credit de nevoi personale, fără coplătitori, deoarece se afla în concediu de creștere a copilului.

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

6. Părțile au fost citate pentru data de 03.09.2019 (filele 21 - 23 din dosar) la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD).

7. La audierea din 03.09.2019 petenta a fost absentă, iar din partea Băncii Comerciale Române S.A. s-a prezentat un consilier juridic care a reprezentat interesele băncii.

8. Deoarece la primul termen de audieri nu a fost îndeplinită procedura față de petentă părțile au fost recitate pentru data de 29.10.2019. La termenul din 29.10.2019 petenta a fost

prezentă, iar banca a fost reprezentată prin consilier juridic. Punctul de vedere depus în scris de fiecare dintre părți a fost trimis celeilalte părți, cu solicitare de concluzii scrise.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

9. Prin petiția înregistrată la CNCD cu **nr. 3459/19.06.2019** (filele 1 - 2 din dosar) și documente (filele 3 - 20 din dosar) petenta arată că se află în concediu de creștere copil pentru o perioadă de 2 ani și este avocat, în prezent fiind suspendată din activitate ca urmare a perioadei de creștere copil.

10. În data de 10.05.2019 a inițiat la unitatea BCR Ion Mihalache discuții în vederea obținerii unui credit simplu de nevoi personale, în raport de reclamele afișate de către unitatea bancară, precum că se acordă credit fără adeverințe de venit și în maxim 2 zile de la data depunerii solicitării. A depus la sucursală următoarele documente: decizie creștere copil cu precizarea cuantumului indemnizației lunare, adeverințe de venit din profesie pe anul 2018 și anul 2017, precum și documente legate de profesie (decizie barou). După analiza documentelor și aprobarea primită a semnat în unitatea bancară toate documentele necesare obținerii creditului, având acceptul băncii pentru această acțiune: contract acru de servicii bancare și actul adițional pentru creditul ce urma a fi contractat, activare token, grafic rambursare credit, contract de credit etc. S-a deschis contul curent al petentei și a avut promisiunea că restul este o formalitate, urmând ca pe data de 13.05.2019 să se vireze banii în cont.

11. Cu toate astea, în data de 14.05.2019 petenta a fost contactată de reprezentantul băncii care i-a comunicat telefonic că, deși se încadrează în toate limitele posibile pentru obținerea împrumutului, i se solicită să aducă totuși coplătitori. După insistențe petenta a reușit să obțină un răspuns și în scris în acest sens, adică solicitarea de coplătitori să se facă în scris, deoarece nu voiau să comunice în scris. Ulterior petenta a făcut sesizări către BCR cu rugămintea de a-i comunica baza legală în temeiul căreia se solicită coplătitori dacă este în creștere copil și la bază are o profesie liberală. În final nu a primit niciun răspuns concludent și a fost îndrumată să se adreseze autorităților legale.

12. Petenta consideră că solicitarea de coplătitori este discriminatorie în raportul salariat cu contract individual de muncă versus indemnizație creștere copil.

13. Prin punctul de vedere depus la dosar înregistrat cu nr. 6716/08.11.2019 petenta arată că deține venituri constante, are în proprietate multe imobile și autoturisme, nu are credite și nu a avut vreodată un incident financiar. Petenta precizează că în data de 18.04.2019 a fost declarată adjudecatar pentru un imobil la licitație publică urmând ca în termen de o lună, până la 18.05.2019, să achite suma de 180.000 euro. În această perioadă petenta a strâns banii necesari pentru termenul limită, mai având nevoie de încă aprox. 20.000 euro, adică fix suma pe care a solicitat-o de la BCR. În data de 10.05.2019 (cu 8 zile înainte de termen) petenta s-a prezentat la sediul BCR Sucursala Ion Mihalache în vederea contractării unui credit de nevoi personale pe termen scurt. Petenta arată că reprezentanții BCR s-au asigurat înainte de a prezenta oferta că totul este în regulă doar cu veniturile din indemnizația de creștere copil. Petentei nu i s-a comunicat în niciun moment că ar fi nevoie

de coplătitori. Ulterior, în data de 14.05.2019 petenta a fost anunțată telefonic că trebuie să aducă coplătitori.

14. Petenta se consideră discriminată și solicită sancționarea băncii. Petenta depune înscrisuri (filele 76 – 88 din dosar).

Susținerile părții reclamate

15. Partea reclamată își exprimă punctul de vedere înregistrat cu nr. 4865/26.08.2019 prin care arată că petenta a contractat, în calitate de titular, la BCR, un pachet de cont curent ClasiCont BCR, deschis în data de 10.05.2019 și închis în data de 22.06.2019.

16. În data de 10.05.2019 petenta s-a prezentat în Sucursala BCR – Ion Mihalache în vederea solicitării unui credit de nevoi personale (Divers BCR) în suma de 110 000 lei. Reprezentanții Băncii au preluat documentația prezentată de clientă și au introdus eronat informațiile cu privire la natura venitului în sistemul informatic, motiv pentru care i s-a comunicat clienței că este eligibilă din punct de vedere financiar, pentru a obține suma solicitată. De asemenea, în momentul prezentării ofertei de creditare, s-a omis a fi informată cu privire la faptul că venitul provenit din indemnizația de creștere copil poate fi luat în calcul doar în situația în care există și un coplătitor cu venit provenit din salariu, pensie etc. Împreună cu clienta s-a semnat documentația de credit, iar ulterior aceasta a fost transmisă către departamentul abilitat pentru analiză unde s-a constatat că, față de veniturile realizate de solicitantă, este necesar și un coplătitor.

17. În data de 13.05.2019 reprezentanții Sucursalei BCR – Ion Mihalache au informat clienta în consecință și deoarece aceasta nu a prezentat un coplătitor cererea de credit a fost anulată, iar creditul neacordat, aspect permis de documentația contractuală în situațiile în care împrumutatul nu este eligibil pentru a beneficia de un împrumut.

18. Sesizările petentei au fost preluate și au fost emise răspunsuri pe e-mail în datele de 23.05.2019, 27.05.2019 și 31.05.2019.

19. Motivul pentru care banca solicită un coplătitor cu venit din salariu în situația în care venitul împrumutatului constă în indemnizație de creștere copil este determinat de limitele urmăririi veniturilor bănești, în cazul în care împrumutatul ar înregistra restanțe la credit.

20. Potrivit art.729 alin. 7 din Codul de Procedură Civilă: “Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii”. Mai mult, din economia OUG nr. 111/2010 care reglementează indemnizația de creștere copil rezultă că scopul plății nu este unul intrinsec părinților, ci este destinat în mod direct copiilor, fapt pentru care aceste sume nu suportă urmărirea pe calea executării silite.

21. Partea reclamată menționează prevederile art. 10, lit. d) din OG nr. 137/2000 care arată ca și excepție de la refuzul de a acorda un credit bancar situația în care această restrângere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop legitim sunt adecvate și necesare.

22. Legislația europeană dă statelor membre dreptul de a permite diferențe proporționale de tratament în cazul în care, pentru prestările de servicii financiare, folosirea vârstei, handicapului, situației materiale ori a categoriei sociale reprezintă factori cheie în

evaluarea riscului pe baza datelor statistice sau actuariale relevante și exacte. În prestarea de servicii de asigurări, bancare și alte servicii financiare se utilizează factori actuariali și de risc ca starea materială, dizabilitatea și vârsta. Aceștia nu trebuie priviți ca discriminare în cazul în care se demonstrează că este vorba de factori cheie în evaluarea riscului.

23. Starea materială reprezintă un factor de risc important pentru societățile de credit, perspectiva rambursării împrumutului fiind în strânsă corelare cu aceasta, în combinație cu alți factori, precum statutul ocupațional, starea civilă, vârsta, etc.

24. Faptul că instituțiile de credit stabilesc un venit minim (caracterizat atât de permanența, cât și de posibilitatea de a fi urmărit) la acordarea împrumuturilor bancare se justifică prin faptul că există riscul ca debitorii să nu poată rambursa împrumuturile respective. Aceste limite pot fi, într-adevăr, incomode pentru persoanele care doresc să contracteze un împrumut, dar nu încalcă prevederile dreptului comunitar și național, neputând fi reținută o faptă discriminatorie, câtă vreme chiar legiuitorul român a prevăzut limitarea justificată a drepturilor persoanelor în această materie.

25. Așadar, situația unei persoane care realizează venituri ce nu pot fi supuse urmăririi silite nu este nici comparabilă, nici analoagă cu aceea a unei persoane angajate cu salariu și care realizează un venit ce poate face obiectul executării silite, așa cum arată petenta în sesizare.

26. În concluzie, partea reclamată solicită clasarea cauzei față de BCR S.A. deoarece nu nu aflăm în prezența unui refuz nejustificat de a acorda un credit, la baza refuzului fiind considerente ce țin de prudența bancară și de evitarea riscului de a nu se putea recupera împrumutul. În speță nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru a se reține existența unei discriminări.

27. Prin adresa nr. 5694/30.09.2019 partea reclamată depune Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 17 din 12.12.2012 privind unele condiții de creditare.

28. Partea reclamată depune la dosar concluzii scrise prin care își menține punctul de vedere exprimat.

V. Motivele de fapt și de drept

29. Colegiul director constată că petenta, aflată în concediu de creștere a copilului, nu a putut beneficia de împrumut în condiții identice cu alte persoane, având în vedere că legislația nu permite ca venitul obținut din indemnizația de creștere copil să se urmărească o datorie.

30. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*.

31. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu

- care atinge un drept.

32. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „*exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile*”), în funcție de dreptul atins.

33. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „*art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară*” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „*analoagă*” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „*relevant similară*” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „*analoagă ori relevant similară*” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

34. Colegiul director constată că, din punctul de vedere al nevoilor financiare privind obținerea unui împrumut, petenta se află în situație comparabilă cu persoanele care nu se află în concediu de creștere copil. În consecință respingerea acordării împrumutului reprezintă diferențiere.

35. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

36. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „*sau oricare alt criteriu*”, însă aceste criterii, conform cauzisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „*Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele*” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „*orice altă situație*” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

37. În cazul analizat criteriul este cel al exercitării concediului de creștere a copilului, cu care refuzul acordării împrumutului este într-o strânsă relație de cauzalitate.

38. Privind restrângerea drepturilor petentului, Colegiul director constată incidența art 10 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin: [...] d) refuzul de a acorda un credit bancar sau de a încheia orice alt tip de contract; [...]*”.

39. Astfel fapta reclamatei de a refuza acordarea unui împrumut petentei, în condiții similare cu alte persoane, reprezintă discriminare, întrucât a creat o deosebire pe criteriul exercitării concediului de creștere al copilului care a avut ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului de acces la servicii bancare.

40. Colegiul director constată că refuzul băncii este cauzat de prevederile legale. În conformitate cu practica instanțelor în domeniu, în aceste condiții, Colegiul director nu poate aplica sancțiune reclamațiilor.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Fapta reclamatei de a refuza acordarea unui împrumut petentei, în condiții similare cu alte persoane, reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 10 lit. d) din **O.G. nr. 137/2000**;
2. Fapta este cauzată de prevederile legale, astfel nu poate fi sancționată partea reclamată;
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 04.03.2020

Motivată: A.S. (pct. 1-28),
Haller István (29-40)
Tehnoredactată: A.S.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.